

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
Community participation in education management of Ban Songkaria School
Kanchanaburi primary educational service area office 3

ธีรชัย เกาสังข์

Teerachai Kaosang

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Degree of Master of Education Educational Administration Faculty of Education , Bangkokthonburi University

e-mail: teerachaibom@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (2) สำรวจการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนกับผู้นำชุมชน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชนของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 250 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 152 โดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน และผู้นำชุมชน 20 คน โดยสุ่มแบบเจาะจงรวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารทั่วไปรองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านบริหารงบประมาณ (2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านซองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี เขต 3

ABSTRACT

The objectives of this research were:(1)to study community's participation in educational administration of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3; and (2) to study community's participation in educational administration of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by parents and community lorders' status and income.

Research methodology was a survey research. The population included 250 parents and 20 community leaders of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. The sample was obtained via simple random sampling technique, comprised of 152 teachers and 20 community leaders of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. The instrument used for data collection was 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and Standard Deviation.

The results of the research were found that: (1) the community's participation of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 were at moderate level in overall and each aspect; and (2) the level of community participation in educational administration of Ban Song Karia School under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by the status and income of parents and community leaders were at moderate level in overall and each aspect.

Keywords: Community's Participation, Educational Administration, Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นดังที่จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสาม “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย การจัดการศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองต้องอาศัยกระบวนการนำกระบวนการมีส่วนร่วมของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) มาใช้ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2546) นำเสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาด้านการนำผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษาซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมจึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆรวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมาย

ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560) ส่งผลให้มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่งผลถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยหลักการที่ว่าหลักสูตรการศึกษาที่กระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งกำหนดโครงสร้างที่ยืดหยุ่นทั้งเนื้อหาสาระ เวลาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของชุมชนและครูต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและให้ความเห็นชอบในหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาวิถีชีวิตและคุณภาพของบุคคลในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากโรงเรียนก็เพื่อที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจะทำให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่ควรจะเป็น

โรงเรียนบ้านของกาเรีย (2564) ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จัดการเรียนการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาระดับประถมศึกษามีเขตบริการ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 8 และหมู่ 9 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะชุมชนสภาพชุมชนส่วนใหญ่เป็นบุคคลต่างดาว เช่น กระเหรี่ยง มอญ เมียนมา ลาวและไม่ว่าปรากฏสัญชาติ โดยมีคนไทยอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมดและส่วนมากมีฐานะยากจนประกอบอาชีพทำไร่ ไร่ร้างทั่วไปบางส่วนเข้ามาจับจองเพื่อถากถางป่าเพื่อทำไร่ เมื่อไม่สำเร็จก็มักโยกย้ายไปทำมาหากินในถิ่นอื่นๆ ทั้งครอบครัวจึงทำให้เกิดปัญหาการย้ายเข้า-ย้ายออกและไม่มีตัวตนของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ความยากจนและขาดการวางแผนครอบครัวที่ดีติดกับค่านิยมการมีลูกมากเพื่อช่วยทำมาหากิน การบริหารด้านการจัดการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายงาน คณะครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานราชการต่าง ๆ สนับสนุนด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ จึงต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมที่หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษา ตามหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) สรุปจากเอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารในการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ (1) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน (2) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ (3) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลนไม่ว่าจะยากอย่างไรก็ตามหากตั้งใจทำ (4) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชนและเพื่อร่วมงาน (5) อ่อนน้อมถ่อมตนวางตัวเรียบร้อยอยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ตลอดเวลา (6) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผลพัฒนาทักษะการประนีประนอม (7) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ (8) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์

ชุมชนให้ลึกซึ้งเพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา (9) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงาน บริษัท ห้าง ร้านค้า โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ (10) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 3) บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา (2) การกำหนดนโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา (3) การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา (4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา (5) การตรวจสอบการจัดการศึกษาและ 4) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้ (1) สำรวจความต้องการการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ (4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ (6) การสรุปผลการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

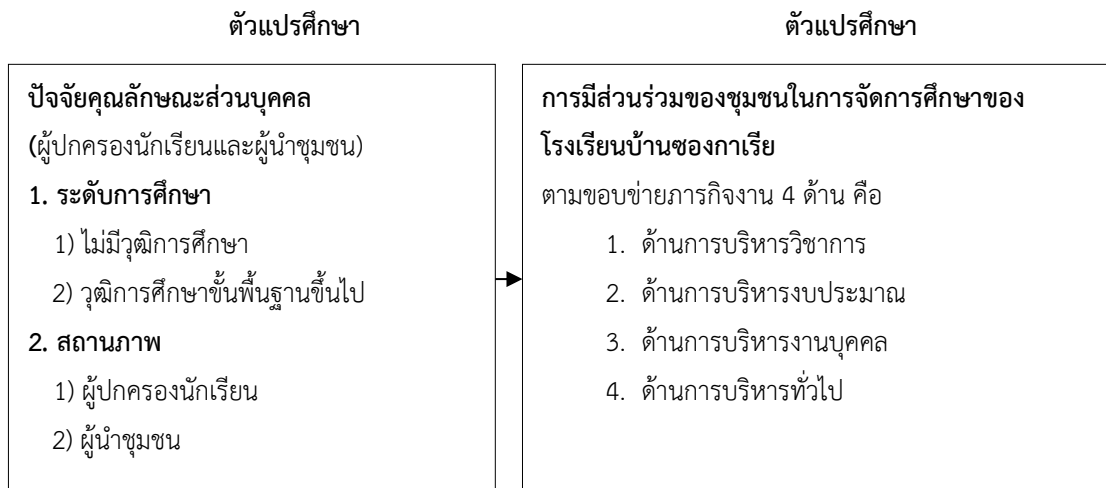
จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไข และใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนและสนองตอบความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550)

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 250 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน 152 คนโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) และผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก กอบกฤษ การควรรคิด (2561) งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนบ้านของกาเรียดและทันเหตุการณ์ปัจจุบัน มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีถึงผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชนของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 172 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน

การวิจัยไปยังผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชนของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการจัดส่งผ่านระบบออนไลน์

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับผ่านระบบออนไลน์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับหนังสือขอความอนุเคราะห์ และได้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งหมด จำนวน 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษานำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
2. แยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนและตำแหน่งของผู้นำชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม และนำมาลงรหัสเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 102)

 ค่าน้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามากที่สุด

 ค่าน้ำหนักคะแนน 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามาก

 ค่าน้ำหนักคะแนน 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาปานกลาง

 ค่าน้ำหนักคะแนน 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาน้อย

 ค่าน้ำหนักคะแนน 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

4. นำคะแนนที่ได้ไปบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามรายการดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)

 ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามากที่สุด

 ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามาก

 ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาปานกลาง

 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาน้อย

 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านชองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

n = 172

การมีส่วนร่วมของชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการบริหารวิชาการ	3.44	0.71	ปานกลาง
ด้านการบริหารงบประมาณ	3.36	0.76	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.38	0.71	ปานกลาง
ด้านการบริหารทั่วไป	3.49	0.72	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	3.42	0.66	ปานกลาง

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านชองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

n = 152

การมีส่วนร่วมของชุมชน	ตำแหน่ง	\bar{X}	S.D.	Sig.
ด้านการบริหารวิชาการ	ผู้ปกครองนักเรียน	3.18	.61	0.00*
	ผู้นำชุมชน	4.23	.28	0.00*
ด้านการบริหารงบประมาณ	ผู้ปกครองนักเรียน	3.08	.65	0.00*
	ผู้นำชุมชน	4.19	.35	0.00*
ด้านการบริหารงานบุคคล	ผู้ปกครองนักเรียน	3.13	.63	0.00*
	ผู้นำชุมชน	4.14	.27	0.00*
ด้านการบริหารทั่วไป	ผู้ปกครองนักเรียน	3.26	.66	0.00*
	ผู้นำชุมชน	4.18	.35	0.00*
ภาพรวม	ผู้ปกครองนักเรียน	3.16	.55	0.00*
	ผู้นำชุมชน	4.19	.21	0.00*

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านชองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 นั้น มีบางประเด็นควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านชองกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนางานทั้ง 4 ด้านอย่างจริงจัง ยังมีความเข้าใจต่อหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เบี่ยงเบนจากเหตุและผลของความเป็นจริงตามหลักการมีส่วนร่วมที่หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้านทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วมเพราะการหวังผลตอบแทน และที่สำคัญ คือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความเป็น ความต้องการและวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ใน

ชุมชนด้วย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกิจกรรมพัฒนา ไม่ใช่การกระทำที่ประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ได้จัดทำขึ้นและหมู่บ้านหรือชุมชนมีกิจกรรมและวิถีดำเนินงานของตนเองอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองได้ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตนเอง การกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน มีการวางแผนที่จะแก้ปัญหาพร้อมกัน ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจ ทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนรับรู้ผลการปฏิบัติและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความภาคภูมิใจ ความเป็นเจ้าของ ร่วมกันในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากระบบราชการทางการศึกษา ซึ่งโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ ซึ่งเคยชินต่อการใช้อำนาจในการสั่งการมากกว่าการเปิดโอกาส หรือประสานความร่วมมือที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยของ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ใช้หลักการที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่า แท้จริงแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจและการตัดสินใจนี้เองจึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลา นโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545: 56-57) ได้กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันจัดการศึกษาต้อง 1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจ ทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน 3) ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 5) ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเกิด สิทธิ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยร่วมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้อง วรพันธุ์ พลเดช (2550) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ เทียงมน (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำนวน 4 ด้าน โดยมีระดับการบริหารด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหาร

วิชาการและด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันธญาณี ศรีสุรศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีพบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไปยกเว้น ด้านบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย และสอดคล้อง ธนากร นาควรรณ, อโนทัย ประสาน, อีรพงษ์ สมเขาใหญ่ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการ คือสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน การผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้อง จัตุพร แปรไธสง (2562) ได้ศึกษาผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง

2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เนื่องมาจากโรงเรียนบ้านของกาเรียด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและบริหารงานบุคคลทั่วไป แต่ด้วยเหตุที่ผู้ปกครองไม่มีเวลา และมีหลากหลายเชื้อชาติ กะเหรี่ยง หม่า มอญ ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนติดภารกิจในการประกอบอาชีพจึงมีความเข้าใจและให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย ส่วนผู้นำชุมชนของโรงเรียนบ้านของกาเรียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่ได้รับการคัดเลือกเข้ามามีโอกาสเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ จึงมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและบริหารงานบุคคลทั่วไป จึงส่งผลให้ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วรพันธุ์ พลเดช (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เทียงมน (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้อง ทับทิม แสงอินทร์ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ

วรุฒิ ต๊ะคารวรรณ์,เฉลิมชัย สุขจิตต์ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัยปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะงานเฉพาะด้านน้อย มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยสถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระการประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบมากกว่าให้ร่วมพิจารณาเสนอแนะและมีข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของกอบกุล การควรรคิด (2561) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สถานภาพและเพศที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติกร วรณชา, ดร.วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนพร รัตนสุวรรณ, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูริย์, สุภาพ เต็มรัตน์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามบริบทชุมชน ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้ จำแนกบริบทชุมชนและขนาดโรงเรียนพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านช่องกาเรีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ พบว่า ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ID Pland ศึกษาเรียนรู้เทคนิคการเรียนการสอน ผ่านช่องทางออนไลน์ ช่องทาง Youtube เพิ่มขึ้น เพื่อให้ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้นอกจากนี้ควรมีการวางแผนการนิเทศภายในและเยี่ยมชั้นเรียนด้วยส่วนข้อที่พบว่า ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางหลายช่องทาง กลุ่มไลน์ผู้ปกครอง ช่องทาง Messenger หรือทาง Facebook และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกัน

2. ด้านงบประมาณ พบว่า การสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์และ อุปกรณ์การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรมีปฏิทินการประชุม

ของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างชัดเจนในแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุฯ

3. ด้านการบริหารบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมสนับสนุนให้โรงเรียนคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตรงตามประกาศรับสมัครตรงตามหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า เสนอแนะในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะการปรับปรุงสภาพแวดล้อม สภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียนและการจัดหาทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอยู่ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน ดังนั้น โรงเรียนควรนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อชุมชนและคณะกรรมการในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ/อนุมัติ แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (2546). *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.).

กระทรวงศึกษาธิการ (2550). *เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา (2551)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*.

กฎกระทรวง (2550). *กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐*. เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๒๔ ก หน้า 29

กอบภฤช การควรรคิด (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กิตติศักดิ์ เทียงมน (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

กัณญภาณี ศรีสุรศักดิ์ (2559). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จิตุพร แปวไธสง (2562). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) จังหวัดบุรีรัมย์*. นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- รัตนพร รัตนสุวรรณ, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูริย์, สุภาพ เต็มรัตน์. (2564). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2564)
- โรงเรียนบ้านช่องกาเรีย (2564). *ข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นจาก <https://data.bopp-obec.info>
- วรพันธุ์ พลเดช (2550). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรุดิ ต๊ะคารวรรณ์,เฉลิมชัย สุขจิตต์ (2558). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พ.ศ.2558.
- นิติกร วรรณษา, ดร.วิรัชพัทร วงศ์วัฒน์เกษม (2562: บทคัดย่อ). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- บุญเกิด สิทธิ (2548). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น/ขอนแก่น. DOI:<https://doi.nrct.go.th>
- บุญชม ศรีสะอาด (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. แห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: 2560-2564.
- ทับทิม แสงอินทร์ (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี*. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2561). *แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. สำนักงานวิชาการสภาผู้แทนราษฎร.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W (1970). *Determining Sample Size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement*, 607 - 610.